

Lietuvos Jeruzalės medikai labiausiai rūpinosi vaikais

2017 01 16

Lietuvos medicinos istoriją kūrę žydų tautybės gydytojai tikėjo, kad žmogaus sveikata labai priklauso nuo to, koks sveikas jis augo, kaip juo rūpintasi vaikystėje. Šį jų įsitikinimą patvirtina ir 2016-ųjų metų gruodį pasirodžiusi knyga „Lietuvos Jeruzalės gydytojai“. Tai daugiau nei 70 autorių tekstų rinkinys apie Lietuvoje dirbusius žydų tautybės gydytojus. Vienas ryškiausių – Cemachas Šabadas, laikomas daktaro Aiskaudos personažo prototipu, pažįstamas iš dviejų paminklų Vilniuje. Vienas jų neatsitiktinai vaizduoja nuoširdų gydytojo ir mažos mergaitės dialogą.

Pradžia – 1999-aisiais

Knygai „Lietuvos Jeruzalės gydytojai“ medžiaga buvo pradėta rinkti dar 1999 m., kuomet mintis į vieną leidybę surinkti informaciją apie žydų kilmės medikus kilo prof. Michailui Zakui bei doc. Aurimui Andriūšui. Jų pradėtą darbą užbaigė dr. Davidas Ščupakas ir dr. Julius Ptašekas, padedami Lietuvos žydų bendruomenės.

Knygoje sukaupiti svarbūs bei įdomūs Lietuvos medicinos istorijos faktai, aprašyti XVII–XX a. I pusės laikotarpiu gyvenusių žmonių likimai. Žydų tautos indėlį į to meto Lietuvos žmonių sveikatą ir gerovę atskleidžia faktas, jog 1908 m. 44 proc. Vilniaus gydytojų ir 86 proc. odontologų buvo žydai.

Domėjosi ir šeimų buitimi

Anot dr. D. Ščupako, gydytojai tik dirbo savo darbą, tačiau žinant kontekstą, tai skamba gerokai per kukliai. To meto žydų medikai ypatingą dėmesį skyrė vaikams, kūdikiams, darželinukams bei mokyklinukams. Jie pirmieji pradėjo ambulatorinių konsultacijų besilaukiančioms moterims praktiką, kurios buvo stebimos ir konsultuojamos gydytojų, vėliau buvo prižiūrimi ir jų naujagimiai.

Gydytojai tikrino vaikų sveikatą visu vaikystės periodu. Negana to, jie domėjosi ir šeimų buitimi. Jeigu sąlygos namuose pasirodydavo netinkamos vaikui augti ir mokytis, gydytojai stengdavosi suteikti rekomendacijas tėvams, kaip jie galėtų pagerinti savo vaikų aplinką bei sveikatą. Dr. D. Ščupakas atkreipia dėmesį, kad buvo ir tokių šeimų, kurių buities sąlygos buvo itin blogos – tokius vaikus gydytojai ypatingai globodavo. Silpnesnės sveikatos vaikams buvo kuriamos sveikatinimo stovyklos, kuriose vaikais buvo rūpinamasi net iki trijų mėnesių.

„Praktiškai pagrindinis gydytojų kredo buvo sveikatingi vaikus, profilaktikos priemonės,“ – sako dr. D. Ščupakas. Akivaizdu, kad šie gydytojai suprato, jog ateitis yra sveiki ir išsilavinę vaikai.

Knyga ne vien medikams

Pats dr. D. Ščupakas prie knygos dirbo paskutinius trejus su puse metų. Nuo pat pradžių prie leidinio prisidėjo daugiau negu 70 autorių. Tačiau dr. D. Ščupakui jau buvo sunku surasti žmonių, kurie galėtų pasidalinti atsiminimais. Praėjo jau daug laiko, dalis žmonių išvyko gyventi į Izraelį ar Jungtines Amerikos Valstijas, kai kurie tiesiog atsisakydavo pasakoti apie savo tėvus. Kita kliūtis dr. D. Ščupakui buvo tai, kad jis nemokėjo jidiš kalbos, o šia kalba buvo parašyta didelė dalis šaltinių knygos tema. Siekdamas, kad knyga būtų išsamesnė, gydytojas netgi pramoko jidiš kalbą, kad galėtų perskaityti ar išversti reikalingus šaltinius.

Knyga „Lietuvos Jeruzalės gydytojai“ nėra specializuota medicinos knyga. To ir nebuvo siekiama.

„Rengdamas knygą vengiau nesuprantamų terminų, kad knygą galėtų skaityti žmogus, kurį domina medicinos praeitis, istorija ir laikotarpis“, – sakė knygos sudarytojas. Pasak dr. D. Ščupako, knyga šiandien yra svarbi tuo, primena darbus, kurie aktualūs iki šių dienų, ir žmones, kurie juos atliko. Žydų tautybės gydytojai buvo ne tik savo srities profesionalai, bet ir atliko didelį visuomeninį vaidmenį, kurdami bendruomenės gerovę.

